

بسمه تعالی

**پروژه اصلاح نژاد دام روستایی
دستورالعمل اجرایی توسعه پرورش و اصلاح نژاد شتر
دفتر طرح توسعه پرورش شتر کشور**

زمستان 1402

پروژه توسعه پرورش و اصلاح نژاد شتر در قالب عملیات اصلاح نژاد دام روستایی تدوین شده که اجرای آن توسط معاونت بهبود تولیدات دامی استانها (کارفرما) انجام می گردد. همچنین معاونت امور دام استان ها با نظارت دفتر طرح توسعه پرورش شتر کشور می توانند کلیه امور مربوطه را به بخش خصوصی واگذار نمایند. این دستورالعمل با تاکید بر بهبود مدیریت شترداری، شناسایی و صدور شناسنامه انفرادی گونه های مختلف شتر، صدور کارت شترداری، بیومتری و رکوردگیری شیر از شترهای شیری و آمیخته گری شتر ماده یک کوهانه با نر دوکوهانه بمنظور جلوگیری از خطر انقراض شترهای دو کوهانه و افزایش جمعیت آنها در کشور تهیه و تدوین گردیده است که شامل چهار فعالیت به شرح ذیل میباشد :

الف : توسعه خدمات شترداری

ب : ثبت مشخصات ، صدور شناسنامه انفرادی و کارت شناسایی شترداری

ج : بررسی میزان تولید شیر در شترهای یک کوهانه کشور در گله های پشتیان

د : آمیخته گری کنترل شده شتر های یک کوهانه ماده با دوکوهانه نر

گله های پشتیان

- 1- گله پشتیان باید حداقل 10 راس شتر ماده مولد، امکانات و تجهیزات لازم برای شیردوشی (دستی یا سیار)، وزن کشی (دارا بودن باسکول) و یا بیومتری را داشته باشد.
- 2- در صورت امکان انجام تلقیح مصنوعی گله مذکور جز گله های برتر تکثیری (Elite) در سطح کشور معرفی خواهد شد.
- 3- گله ها باید امکان ثبت اطلاعات اصلاح نژادی را داشته باشند. تا به توان با دقت و صحت مطلوب داده های مورد نیاز جهت برنامه ریزی و عملیات اصلاح نژادی را جمع آوری نمود.
- 4- گله هایی که در سالهای قبل تحت پوشش قرار گرفته و تمایل به همکاری دارند در اولویت می باشند.

5- قرارداد با کلیه سازمان‌ها اعم از سازمان نظام مهندسی کشاورزی کشور و مراکز خدمات رسانی روستایی مرتبط با دامپروری به شرط داشتن کارشناسان و تکنسین‌های دامپروری به حد کافی بوده و یا متعهد به جذب آنها باشند. و همچنین فارغ التحصیلان دامپروری مستقر در روستا با اولویت بومی بودن و سپردن تعهدات محضری مبنی بر انجام عملیات اصلاح نژادی شتر بر اساس دستورالعمل‌های ارائه شده توسط این مرکز می‌توانند قرارداد تنظیم نمایند.

6- وظایف پیمانکاران انجام عملیات اصلاح نژادی شتر (صدور شناسنامه انفرادی شتر، صدور کارت شترداری با هماهنگی معاونت بهبود تولیدات دامی استانها، ثبت مشخصات شترها، نصب پلاک گوش، زدن میکروچیپ، بیومتری و رکوردگیری صفات تولیدی شیر و کرک)، ثبت و انتقال آن در فرمهای مربوطه و ورود آنها در سامانه تحت وب این مرکز و انجام سایر امور محوله می‌باشد.

7- لزوماً عمده حجم عملیات مصوب استان به عنوان حجم عملیات اصلاح نژادی باید در گله پشتیبان لحاظ شود.

8- عملیات اجرایی برای گله‌های پشتیبان از طریق عقد قرارداد با پیمانکاران بخش خصوصی واجد شرایط (با تأیید معاون بهبود تولیدات دامی استان) انجام شده که این عملیات به شرح ذیل می‌باشد.

9- شترداران باید علاقمند به پرورش و استفاده از روشهای نوین اصلاح نژادی در امر پرورش شتر باشند.

10- حدالامکان شترداران کوچ نشین نباشند.

11- حدالامکان شترداران باید بتوانند علوفه مورد نیاز دامهای خود را به حد کافی تأمین نمایند.

12- شترداران باید از نظر نوشتن و خواندن مشکلی نداشته و قادر باشند وقایع داخل شترداری خود را روزانه یادداشت نمایند.

13- هر شتردار باید حداقل 2 نفر شتر مولد داشته باشد.

14- اولویت با دامدارانی می‌باشد که دارای سابقه شترداری باشند.

15- اولویت انتخاب با شتردارانی است که بتوانند نسبت به ثبت وقایع شترداری خود اقدام کنند.

16- شترداران باید کلیه عملیات بهداشتی را در واحد شترداری خود رعایت کنند.

الف: فعالیت توسعه خدمات شترداری

خدمات شترداری که از برنامه‌های قبلی به صورت ملی و استانی اجرا می‌شده است، با اجرای خدمات شترداری در استانها فعالیت در زمینه‌های تامین آب شرب شترها، ایجاد جایگاه نگهداری شتر در مرتع (گاش) احداث اتاق ساربانان، فعالیت‌های بهداشتی و مبارزه با انگل‌ها، کمک به واگذاری مراتع به شترداران و در نهایت بهبود مدیریت گله‌های شتر مد نظر میباشد.

روش اجراء

راه اندازی و توسعه ایستگاههای خدمات شترداری، احداث گاش، مشارکت در تهیه آب شرب بهداشتی برای شترداران (احداث آبشخور)، احداث و مشارکت در ایجاد بهاربندهای صحرائی. آموزش شترداران جهت بالابردن سطح مدیریت گله های خود، معرفی شترداران به بانکهای عامل جهت اخذ تسهیلات بانکی و ... اجرای این پروژه در تمام استانهای شترخیز قابل اجراست.

ب: فعالیت ثبت مشخصات، صدور شناسنامه انفرادی و کارت شناسایی شترداری

پروژه تعیین هویت دام سنگین و شناسایی شترهای مولد که با اجرای این پروژه در استانهای شتر خیز، عملیات شناسایی و تعیین هویت شترها به روش پلاک کوبی و میکروچیپ گذاری انجام و شناسنامه انفرادی برای آنها صادر میگردد که شامل نصب پلاک گوش، صدور شناسنامه رسمی طبق فرم های مورد تایید مرکز، تکمیل فرمهای حذف و انتقال و ثبت آنها در برنامه تحت وب این مرکز و همچنین به منظور استفاده از تسهیلات بانکی برای شترداران کارت شناسایی شترداری صادر میگردد که این فعالیت خود زمینه ساز تشکیل بانک اطلاعات کشوری در خصوص شترداری می باشد.

روش اجراء

- 1- کلیه اطلاعات باید حداکثر در دوره های 3 ماهه در برنامه مرکز ثبت و ارسال گردد.
 - 2- نظارت بر عقد قرارداد فیما بین پیمانکاران و معاونت امور دام استان ها و تایید حسن اجرایی پروژه به منظور پرداخت مبلغ ضمانت به پیمانکار توسط این مرکز انجام میپذیرد
 - 3- معاونت امور دام استان موظف به برگزاری دوره های آموزشی مورد نیاز جهت کارشناسان و تکنسین های مجریان پروژه با همکاری این مرکز می باشد.
 - 4- ردیف ثبت دام، گله و شماره گوش مطابق دستورالعمل اجرایی واحد ثبت مشخصات مرکز می باشد.
 - 5- نتاج مولد های ثبت شده طی سال های قبل باید ثبت گردند و ثبت 20 درصد مولد جایگزین بلا مانع میباشد.
 - 6- اولویت نصب پلاک گوش RFID بوده و دام هایی که پلاک گوش دارند بایستی لیست تطبیقی پر کنند.
- تذکره 1:** جهت پلاک کوبی باید از پلاک گوش های استاندارد پلاستیکی و بیژوال ، پلاک گوش الکترونیکی (RFID)، بلوس (Bolus) یا میکروچیپ (Microchip) با ردیف ثبتی بین المللی 15 رقمی که توسط مرکز ارائه می گردد استفاده شود.

تذکره 2: حداکثر یک ماه پس از تولد عملیات نصب پلاک گوش باید انجام شود.

تذکره 3: RFID در گوش چپ و پلاک گوش و بیژوال در گوش راست باید نصب گردد .

ثبت کلیه اطلاعات انفرادی دام در شناسنامه، تکمیل اطلاعات مربوط به حذف و انتقال، تکمیل اطلاعات زایش، نصب پلاک گوش و میکروچیپ به شترهای تحت پوشش عملیات اصلاح نژادی، صدور کارت شناسایی واحد شترداری که این پروژه در تمام استانهای شترخیز قابل اجراست.

ب : فعالیت بررسی میزان تولید شیر در شترهای یک کوهانه کشور (گلستان، خوزستان، یزد، سیستان و بلوچستان)

کشور ما با داشتن مناطق کویری و نیمه کویری وسیع، آب و هوای خشک و گونه های خاص گیاهی، یکی از نواحی مستعد زیست و پرورش شتر است. این دام با اختصاصات زیستی و صفات پرورشی و تولیدی مختص به خود، از انواع مناسب جهت نگهداری و تولید محصولات دامی با بازده اقتصادی مطلوب در شرایط اقتصادی و جغرافیایی کشور ما می باشد.

شتر علاوه بر تولید گوشت، دارای استعداد خوبی در تولید شیر می باشد و در کشورهای عربی از این دام بعنوان دام شیری استفاده می نمایند البته شتر دارای مزیت هایی از قبیل ویتامین و آهن بالا و برای درمان بعضی بیماریهایی از قبیل لوپوس، هپاتیت، آلزایمر و ... مفید می باشد. با وجود فرهنگ مصرف شیر شتر در کشور که اخیرا جایگاه خاصی در طب سنتی و عرضه در بازارها پیدا کرده است جا دارد تا در این مورد بررسی های بیشتری بعمل آورده شود.

با توجه به بررسی های انجام شده تعدادی از استانها کشور دارای جمعیت قابل ملاحظه ای از شترهای شیری هستند که میتوان با مدیریت بر این گله ها به بررسی عملکرد و میزان شیر تولیدی این شترها پرداخت تا در آینده نزدیک با افزایش شیر شتر از فرآورده های آن نیز بهره برد.

روش اجراء

در استانهایی که شترهای شیری وجود دارد با تکمیل فرم مخصوص ارزیابی توان تولیدی شیر شترهای مولد میتوان به میزان تولید شیر شتر دست یافت و سپس با اعمال روشهای مدیریتی نسبت به افزایش شیر اقدام نمود. تامین وسایل و تجهیزات مورد نیاز شیردوشی دستی و مکانیزه (سطل مدرج، شیردوش سیار مکانیکی) جهت اندازه گیری دقیق ضروریست.

عادت دادن شترها به شیردوشی دستی و مکانیزه، ارائه آموزش مهارتی به تکنسینها، تکمیل اطلاعات موجود در پرسشنامه، جمع آوری و ثبت اطلاعات و ارائه گزارش نهایی نیز از جمله اقداماتی است که میبایست انجام پذیرد.

فرم مربوط به ارزیابی توان تولیدی شترهای شیری مولد در اسرع وقت در سامانه تحت وب این مرکز تدوین و جهت ورود اطلاعات توسط استانهای مورد نظر اعلام خواهد شد.

روش اجراء

در اکثر استانهای تحت پوشش این فعالیت، رکوردهای وزن و رشد و کرک بواسطه تاثیر مثبت آمیخته گری روی این صفات و از طرفی غالب بودن نژادهای گوشتی و گوشتی-کرکی در سطح کشور در تمامی استانهای کشور قابل اندازه گیری می باشد.

نحوه اجرای پروژه در رابطه با رکوردگیری شیر

- 1) کلیه شترهای مولد دارای شناسنامه و شماره ثبت رسمی تحت پوشش رکوردگیری قرار گیرند.
- 2) شتردار شرایط لازم برای رکوردگیری را فراهم نماید.
- 3) رکوردگیری از شترهای مولد را بر اساس دستورالعمل این مرکز انجام دهد.
- 4) فرم رکوردگیری را تکمیل و یک نسخه را در بایگانی شتردار و یک نسخه دیگر را به معاونت بهبود تولیدات دامی ارسال و آنها را در سامانه تحت وب مرکز وارد نمایند.
- 5) لوازم مورد نیاز برای رکوردگیری از جمله سطل مدرج، در هنگام رکوردگیری در اختیار شترداران قرار گیرد.
- 6) قبل از رکوردگیری باید فرم زایش دام پرگردد.
- 7) رکوردگیری هر ماه در یک روز مشخص و در دو وعده صبح و عصر توسط مامورین واجد شرایط رکوردگیری صورت گیرد.
- 8) نمونه های اخذ شده شیر باید از هر دام بطور مجزا و با رعایت هوادهی مناسب یا همزدن حداقل 30 ثانیه حداکثر ظرف مدت 24 ساعت به آزمایشگاه شیر استان یا شهرستان ارسال گردد.
- 9) انجام عملیات رکوردگیری شیر هر 35-26 روز یکبار با تعیین درصد چربی، پروتئین و سلول های سوماتیک برای هر دام صورت گیرد.
- 10) شروع اولین رکوردگیری ماهیانه دامهای مولد تحت پوشش حداقل 5 روز (با احتساب روز زایش و روز رکوردگیری) و حداکثر 75 روز پس از زایش انجام گیرد. قابل ذکر است دام مولد تحت پوشش حداکثر تا 75 روز پس از زایش بایستی تحت پوشش عملیات رکوردگیری قرار گرفته و اولین رکوردگیری ماهیانه آن انجام پذیرد و حداقل فاصله زمانی برای برداشتن نمونه شیر پس از زایش برای تعیین پروتئین 9 روز می باشد.

11) از هر راس دام مولد باید حداقل 6 رکورد متوالی از شیر در هر دوره شیردهی اخذ گردد اگر دامی در طول دوره شیردهی سقط کند آن دوره ادامه یافته ولی اگر سقط در زمان خشکی باشد روز بعد از سقط اولین روز دوره جدید شیرواری محسوب گردد.

12) همکاری در سرکشی تصادفی برای نظارت بر صحت رکوردگیری و نمونه برداری توسط کارشناسان استان و مرکز اصلاح نژاد کشور یا بخش خصوصی طرف قرارداد با معاونت امور دام استان انجام می گردد.

13) رکوردگیری شیر با توجه به حجم عملیات تعیین شده باید در دامهای مولدی که تحت پوشش عملیات تلقیح مصنوعی و دارای ثبت مشخصات می باشند، صورت گیرد. در بخش فعالیت شتر رکورد تولید شیر در شترهای یک کوهانه کشور عمدتاً در استانهای گلستان، خوزستان، یزد، سیستان و بلوچستان بواسطه وجود نژادهای شیری در دسترس می باشد.

نحوه اجرای پروژه در رابطه با رکوردگیری وزن و بیومتری

پیمانکار موظف است رکوردگیری وزن و ثبت اطلاعات فرم وزن را در برنامه مرکز با رعایت موارد ذیل انجام دهد:

- 1- اندازه گیری اوزان تولد و از شیرگیری و بلوغ برای شترهای نر متولد شده و ثبت آنها در برنامه مرکز
- 2- رکوردگیری وزن بوسیله باسکول و یا از طریق اندازه گیری قد و دورسینه انجام گردد.
- 3- رکوردگیری وزن از دامهای نری که مادرانشان تحت پوشش عملیات رکوردگیری شیر می باشند، به صورت فرم پیوست انجام گردد.

به غیر از استان های گلستان ، خوزستان ، یزد ، سیستان و بلوچستان که رکورد شیر اندازه گیری می شود اندازه گیری اوزان خاص در گله هایی که امکان اندازه گیری وجود داشته باشد رکورد برداری انجام می پذیرد و برای استانهایی که رکوردگیری شیر و وزن انجام نمی گردد، ارزیابی یا بیومتری صفات اقتصادی و اندازه گیری کرک یا پشم انجام می شود. فرمهای جمع آوری اطلاعات بیومتری پس از تصویب در کارگروه فنی شتر متعاقباً ارسال خواهد شد.

ت: فعالیت آمیخته گری کنترل شده شترهای یک کوهانه ماده با دو کوهانه نر

در حال حاضر با توجه به وجود تعداد محدودی شتر دوکوهانه در استانها شمال شرق کشور (استان اردبیل) و همچنین وجود سابقه دیرینه در کشورمان به انجام عملیات دورگ گیری شترهای یک کوهانه با دو کوهانه و استفاده از پدیده هتروزیس در تولید گوشت بیشتر، در نظر است با اجرای این طرح در جهت ساماندهی دو رگ

گیری در کشور اقدام و با توقف دورگ گیری در نسل اول و اعزام نتاج حاصل پس از پرواربندی به کشتار گاه موجبات افزایش تولید گوشت را علاوه بر جلوگیری از انقراض شترهای دوکوهانه فراهم نماید و با افزایش ژنهای شتر دو کوهانه در نتاج ماده های تولیدی باعث افزایش جمعیت شترهای دو کوهانه در آینده گردد.

نحوه اجرای پروژه در رابطه با تلقیح دام

پیمانکار موظف است کلیه عملیات اجرایی تلقیح شامل تلقیح دام و ثبت فرم تلقیح در برنامه مرکز را با رعایت موارد ذیل انجام دهد:

1- پیمانکار موظف است در گله هایی که عملیات تلقیح مصنوعی انجام می دهد جهت برقراری ارتباط ژنتیکی اسپرم های مصرفی را از دامهای نر ممتاز مورد نظر و تایید این مرکز تهیه نماید.

2- تعداد دفعات تلقیح برای دامهای تحت پوشش حداقل یک و حداکثر 3 تلقیح که بطور متوسط 2 تلقیح پیش بینی شده است.

3- مأمورین تلقیح مصنوعی که توسط شرکت های پیمانکاری استخدام می شوند باید دارای کد و گواهینامه صادر شده از مرکز بوده و درجه مهارت آنها همراه با دیگر اطلاعات از قبیل میزان تحصیلات و تعداد گله های تحت پوشش در فرم مربوطه ذکر شوند. اطلاعات تلقیح انجام یافته باید در فرم های ورودی برنامه مرکز هر هفته ثبت گردد و همچنین عملکرد این مأمورین باید توسط معاونت امور دام استان کنترل شده و به اطلاع پیمانکار برسد.

در بخش شتر حمایت از عملیات تلقیح مصنوعی با اسپرم منجمد یا اسپرم سرد شده با تاکید برانتخاب لوک مناسب برای مناطقی که امکان تلقیح مصنوعی وجود دارد و افراد متقاضی این عملیات میباشند، که به صورت تامین هزینه هورمون های همزمانی فحلی و دستمزد تلقیح توصیه می شود حداکثر پانزده درصد از ظرفیت شترهای هر گله به امر دورگیری اختصاص یابد تا از تغییر اکوتیپ گله های شتر هر استان جلوگیری شود.

پیشنهاد می شود دورگ گیری در مناطق معتدل تا نسل دوم تا رسیدن به درجه خلوص خونی 75٪ ادامه یابد و در مناطق سردسیر به بالای 75٪ ادامه یافته که میتوان از آمیخته های حاصل در جهت پایه مادری استفاده نمود. لازم به ذکر است اطلاعات جمع آوری شده باید هر ماه براساس فرمهای ذکر شده جمع آوری و متعاقباً پس از طراحی فرم های مذکور در برنامه تحت وب مرکز ورود اطلاعات باید به سامانه مربوطه وارد شود.

ث - میزان اعتبار و شرح فعالیت پایه عملیات اصلاح نژادی شترهای یک و دوکوهانه از طریق ایجاد گله های هسته خالص اصلاح نژادی (Genetics Stock Nucleus) به روش تولید اسپرم و جنین از نسل های برتر و دارای بالاترین عملکرد فنوتیپی و یا خالص ترین شجره

1- تولید اسپرم منجمد شتر دوکوهانه و تلقیح مصنوعی

تولید 500 دوز اسپرم منجمد دوکوهانه توسط بخش خصوصی یا پیمانکار با هزینه هر دوز 2500000 ریال
تولید 1500 دوز اسپرم منجمد یک کوهانه توسط بخش خصوصی یا پیمانکار با هزینه هر دوز 1500000 ریال

انجام عملیات صحرائی و آزمایشگاهی تولید اسپرم و تلقیح مصنوعی (با اسپرم freeze or fresh) برای 200 نفر شتر یک و دوکوهانه در سطح کشور (بصورت آزمون کنترل)

2 - تولید و انتقال جنین شتر دوکوهانه

انتقال 15 مورد جنین شتر دوکوهانه توسط پیمانکار با هزینه هر دوز 150 میلیون ریال و به شرط تحویل یک ماه آبستنی (هر سه انتقال توسط پیمانکار میبایست منتج به یک مورد آبستنی با شرط تحویل جنین یک ماهه گردد)
انتقال 30 مورد جنین شتر یک کوهانه توسط پیمانکار با هزینه هر دوز 150 میلیون ریال و به شرط تحویل یک ماه آبستنی (هر سه انتقال توسط پیمانکار میبایست منتج به یک مورد آبستنی با شرط تحویل جنین یک ماهه گردد)

توضیح : ضمناً شرح کامل جزئیات و ابعاد فنی ، اصلاح نژادی و تولید مثلی دستورالعمل ایجاد گله های پشتیبان اصلاح نژادی (هسته خالص نژادی با انتقال جنین) در ضمیمه ارسال خواهد شد.

جدول شرح هزینه اعتبارات عملیات هویت گذاری، شناسائی، رکورد و تلقیح مصنوعی شتر یک کوهانه :

ردیف	فعالیت	حجم عملیات	اعتبار به ازای هر فعالیت (ریال)
1	ثبت مشخصات شامل خرید و نصب پلاک گوش بصورت RFID و ویزوال	10000	700000
2	رکورد شامل شیر، پشم و الیاف دامی، وزن یا بیومتری (تواما)	5000	2000000
3	حق انگیزه دامدار	10000	1500000
4	برگذاری جلسات فنی توجیهی و کارگاه آموزشی	10000	800000
5	عملیات توسعه ای و زیر بنائی	5000	1000000
6	***انتقال جنین یا آبستنی کنترل شده با شتر دو کوهانه برگزیده منتخب (پیشنهادی) به شرط کنترل و ثبت شجره پدری	45	150000000
7	***تلقیح مصنوعی یا جفت گیری کنترل شده با شتر دو کوهانه (پیشنهادی) و یا لوک یک کوهانه به شرط کنترل و ثبت شجره پدری (هزینه اسپرم لحاظ شده است)	200	20000000
	هزینه به ازای هر راس دام بدون کسورات قانونی		6000000

تذکره 1: علاوه بر اعتبار به ازای هر فعالیت، 30 درصد نیز جهت کسورات قانونی به اعتبار هر فعالیت اضافه می گردد.

تذکره 2: معاونت امور دام استان مجاز است مقادیر هزینه کرد اعتبارات را با توجه به دوری و نزدیکی محل اجرای پروژه در محل های مربوطه جابجا نماید منوط به اینکه از سر جمع هزینه کرد به ازاء هر راس افزایش ننماید.

تذکره 3: هزینه های موارد 6 و 7 بصورت انتخاب موردی (توسط ستاد) در شترهای دوکوهانه و برخی نژادهای شیری پر بازده انجام شده و در نرم هزینه های انفرادی کل کشور وارد نمیشوند.

جدول شرح هزینه اعتبارات عملیات هویت گذاری، شناسائی، رکورد و تلقیح مصنوعی شتر دو کوهانه:

ردیف	فعالیت	حجم عملیات	اعتبار به ازای هر فعالیت (ریال)
1	ثبت مشخصات شامل خرید و نصب پلاک گوش بصورت RFID و ویزوال	10000	700000
2	رکورد شامل شیر، پشم و الیاف دامی، وزن یا بیومتری (تواما)	5000	2000000
3	حق انگیزه دامدار	10000	5000000
4	برگزاری جلسات فنی توجیهی و کارگاه آموزشی	10000	1300000
5	عملیات توسعه ای و زیر بنائی	5000	1000000
6	***انتقال جنین یا آبستنی کنترل شده با شتر دوکوهانه برگزیده منتخب (پیشنهادی) به شرط کنترل و ثبت شجره پدری	45	150000000
7	***تلقیح مصنوعی یا جفت گیری کنترل شده با شتر دوکوهانه (پیشنهادی) و یا لوک یک کوهانه به شرط کنترل و ثبت شجره پدری (هزینه اسپرم لحاظ شده است)	200	20000000
	هزینه به ازای هر راس دام بدون کسورات قانونی		10000000

تذکره 1: علاوه بر اعتبار به ازای هر فعالیت، 30 درصد نیز جهت کسورات قانونی به اعتبار هر فعالیت اضافه می گردد.

تذکره 2: معاونت امور دام استان مجاز است مقادیر هزینه کرد اعتبارات را با توجه به دوری و نزدیکی محل اجرای پروژه در محل های مربوطه جابجا نماید منوط به اینکه از سر جمع هزینه کرد به ازاء هر راس افزایش ننماید.

تذکره 3: هزینه های موارد 6 و 7 بصورت انتخاب موردی (توسط ستاد) در شترهای دوکوهانه و برخی نژادهای شیری پر بازده انجام شده و در نرم هزینه های انفرادی کل کشور وارد نمیشوند.

توضیح :

در راستای توسعه عملیات اصلاح نژادی از طریق ایجاد زیرساخت های فنی لازم برای گسترش و ترویج عملیات تلاقی انتهائی (ترمینال کراس **Terminal Cross**) در راستای حمایت های مالی و قانونی از برنامه ملی تولید گوشت قرمز در برنامه توسعه ششم ، پیشنهاد میشود 40٪ اعتبارات تخصیصی فوق ، به اختیار استان در راستای فعالیت مذکور هزینه گردد. منظور از حمایت قانونی، آزاد سازی صادرات شترهای هیبرید به کشورهای همجوار نظیر ترکیه جهت ممانعت از مسیر قاچاق این کالا است که قطعاً به بهبود معیشت شترداران پرورش دهنده شتر باختری و افزایش جمعیت شترهای نر بالغ (بغور) منتج خواهد شد.

و 30٪ در راستای ایجاد زیر ساخت های شبکه مویرگی جمع آوری شیر و نهایتاً ذخیره سازی و فرآوری شیر شتر با ایجاد زنجیره سرد در نواحی کمتر توسعه یافته و محروم شرق و جنوب شرق کشور هزینه شود.

ثبت اطلاعات طرح اصلاح نژاد شتر - گزارش تولید شیر

نام و کد استان :

نام و کد شهرستان :

کد گله :

ردیف	شماره		نوع شیردوشی	تاریخ شیردوشی			شیر تولیدی (لیتر)			درصد چربی	درصد پروتئین	شمارش سلولی	کد دیلاق	روش شیردوشی	شیردوشی	رتار دام در
	ثابت	گوش		روز	ماه	سال	صبح	ظهر	شب							

تاریخ تنظیم گزارش :

نام مسئول مجری طرح در استان :

امضاء

ثبت اطلاعات طرح اصلاح نژاد شتر- گزارش وزن کشی

کد گله :

نام و کد شهرستان :

نام و کد استان :

وزن (kg)	تاریخ وزن کشی			شماره		ردیف
	سال	ماه	روز	ثابت	گوش	

نام مجری طرح در استان :

تاریخ تنظیم گزارش :

امضاء

ثبت اطلاعات ایستگاه ها و گله های مردمی طرح اصلاح نژاد شتر- گزارش تولید کرک

کد گله :

نام و کد شهرستان :

نام و کد استان :

نوبت کرک چینی	وزن کرک (kg)	تاریخ کرک چینی	شماره شتر		ردیف	نوبت کرک چینی	وزن کرک (Kg)	تاریخ کرک چینی	شماره		ردیف
			ثابت	بدن					ثابت	گوش	

نام مسئول مجری طرح در استان :

تاریخ تنظیم گزارش :

امضاء

ثبت اطلاعات ایستگاه ها و گله های مردمی طرح اصلاح نژاد شتر- گزارش حذف یا انتقال

کد گله :

نام و کد شهرستان :

نام و کد استان :

توضیحات	کد گله مقصد	کد حذف یا انتقال	تاریخ حذف یا انتقال			شماره شتر		ردیف
			سال	ماه	روز	ثابت	گوش	

نام مسئول مجری طرح در استان :

تاریخ تنظیم گزارش :

امضاء

ثبت اطلاعات ایستگاه ها و گله های مردمی طرح اصلاح نژاد شتر _ گزارش اطلاعات تلقیح

نام و کد استان : نام و کد شهرستان : کد گله :

ردیف	شماره شتر ماده		تاریخ تلقیح			روش تلقیح	نوبت تلقیح	شماره ثبت شتر	ملاحظات
	گوش	ثبت	روز	ماه	سال				

تاریخ تنظیم گزارش : نام مسئول مجری طرح در استان :

امضاء

با احترام؛ بازگشت به نامه شماره 1401/950/97833 مورخ 1401/12/2 در خصوص مفاد قانونی برنامه ارتقای بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی بند ب ماده 14 قانون افزایش بهره وری موارد ذیل در بخش دام سنگین به استحضار می رساند.

1- با توجه به اینکه آمار موثقی از تعداد گاوهای بومی موجود در مراتع وجود ندارد، لذا سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور لازم است نسبت به اعلام مراتع تحت ممیزی گاو بومی کشور اقدام نماید تا معاونت تولیدات دامی نسبت به بهره برداری دام سنگین (گاو بومی و گاومیش) و کاهش فشار بر مراتع برنامه ریزی نماید.

2- جمعیت گاوهای بومی و گاومیش کشور در حال کاهش و رو به انقراض است و لذا معاونت تولیدات دامی درصدد احیاء و توسعه این نژادها با استفاده از تکنیک های اصلاح نژادی است که اقتصاد دامداران روستایی به آنها وابسته می باشد و تعریف این گونه ها اکثراً از ضایعات و پسماندهای کشاورزی می باشد.

3- معاونت تولیدات دامی جهت جلوگیری از زیان وارد شده در نتیجه کاهش جمعیت دام های بومی، درصدد جبران آن از طریق نژادهای پرتولید و آمیخته به شکل صنعتی است.

4- پیامدهای ناشی از خشکسالی و نبود نهاده دامی کافی برای تأمین خوراک دام ها، موجبات کاهش بیشتر جمعیت دام های سنگین کشور شده و براساس گزارش مرکز آمار ایران نرخ کشتار دام های سنگین کاهش پیدا کرده است.

بنابراین با توجه به موارد فوق پیشنهاد می گردد جهت جلوگیری از انقراض دام ها(گاو بومی و گاومیش) مفاد مورد نظر برای کاهش جمعیت دامی وابسته به مراتع (گاو بومی و گاومیش) از دستور کار خارج گردد.